

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 4ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1976

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚ. Κ. ΛΟΥΡΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Μιχαὴλ Στασινόπουλος**, ἀνακοινῶν εἰς τὴν Ὀλομέλειαν τὸν θάνατον τοῦ René CASSIN, εἶπε τὰ ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐζήτησα τὴν ἄδειαν νὰ λάβω τὸν λόγον, διὰ ν' ἀναγγείλω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸν θάνατον ἑνὸς διασήμεου ἀνδρός, ποὺ εἶχε συνδεθῆ πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς μὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν χώραν μας.

Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἀπέθανε, σὲ ἡλικία 88 ἐτῶν, ἀπὸ καρδιακὴ προσβολή, στὸ Νοσοκομεῖο Σαλπετριέρ τῶν Παρισίων, ὁ Ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Γαλλικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Ρενέ Κασσέν (René Cassin), Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ κάτοχος τοῦ Νόμπελ τῆς Εἰρήνης τοῦ 1968.

Θερμὸς ἀνθρωπιστής, ἀλλὰ καὶ πατριώτης ἤδη ἀπὸ τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας, ἐτραυματίσθη ὡς ἀνθυπολοχαγὸς κατὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ εἰργάσθη ἐντατικὰ τότε, διὰ νὰ ἰδρυθῆ ἡ πρώτη μορφή τοῦ Διεθνoῦς Ὄργανισμοῦ, δηλαδὴ ἡ τελικῶς διαλυθεῖσα Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.

Τὸν Ἰούλιον 1940, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐπίσημος Γάλλος, ποὺ ἐπῆγε στὸ Λονδῖνον καὶ ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ντὲ Γκῶλ, ἂν καὶ ἀνῆκε, καθὼς παρατηροῦν οἱ βιογράφοι του, στὸ κόμμα τῶν ριζοσπαστικῶν.

Ἐκεῖ διετέλεσε προσωπικὸς σύμβουλος τοῦ Στρατηγοῦ ντὲ Γκῶλ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ σύμβουλος τῆς ἑλληνικῆς ἐν ἐξορίᾳ κυβερνήσεως, πολύτιμος σύμβουλος αὐτῆς, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἐπιβεβαιώνει ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ὁ ἀγαπητὸς Πρόεδρος κ. Κανελλόπουλος.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Γαλλίας, ὠνομάσθη Πρόεδρος τοῦ Συμβου-

λίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ παρέμεινε στὴν θέσιν αὐτή, ἕως ὅτου τὸν κατέλαβε τὸ ὄριον ἡλικίας.

Τὸ 1959, ὡς πρῶτος Πρόεδρος τοῦ Συνταγματικοῦ Συμβουλίου τῆς Γαλλίας, ὥρκισε τὸν ντὲ Γκὼλ ὡς Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Διεφώνησεν ὅμως πρὸς τὸν Στρατηγόν, ὅταν καθιέρωσε τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὸν λαόν. Ὡς ἀκραιφνῆς Κοινοβουλευτικός, ἐθεώρει ὅτι ἡ ἄμεσος ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου ἀπὸ τὸν λαὸν δημιουργεῖ κίνδυνον καθεστῶτος προσωποπαγοῦς, δι' αὐτὸ ἐπέμενεν ἐπὶ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιον.

Τὸ 1968 ἐτιμήθη μὲ τὸ Βραβεῖο Νόμπελ τῆς Εἰρήνης διὰ τοὺς ἀγῶνας του ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Θεωρεῖται γενικῶς ὡς ὁ συντάκτης τῆς Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, διὰ τὴν υἰοθέτησιν τῆς ὁποίας ἀπὸ τὸν Ὄργανισμόν Ἑνωμένων Ἐθνῶν ἔδωσε μεγάλους ἀγῶνας. Τὸ χρηματικὸν ἔπαθλον τοῦ βραβεῖου διέθεσε πρὸς σύστασιν τοῦ Ἰδρύματος πρὸς προστασίαν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, πού ἐδρεύει εἰς τὸ Στρασβούργον.

Ὡς μέλος καὶ Πρόεδρος τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἄφησεν ἐποχὴν. Διὰ τὴν δραστηριότητά του στὸν τομέα αὐτόν, γνωρίζει πολλὰ ὁ συνάδελφος κ. Μαριδάκης, ὁ ὁποῖος συνυπηρέτησε μαζί του στὸ Δικαστήριον αὐτό.

Ὅταν ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Γαλλίας, εἶχε ν' ἀντιμετώπιση ἓνα ὀξὺ πρόβλημα. Ἡ διακυβέρνησις τῆς Γαλλίας ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ Vichy εἶχε δημιουργήσει διὰ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν μίαν κατάστασιν ἀντίθετον μὲ τὴν φιλελευθέραν κατάστασιν πού ἐγνώριζεν ἡ Γαλλία κατὰ τὰς δημοκρατικὰς δεκαετίαις, πού εἶχαν προηγηθῆ. Τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν εἶχαν κλονισθῆ καὶ αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς δημοκρατίας εἶχαν σεισθῆ. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ René Cassin ἐκινήθη διὰ ν' ἀντιδράσῃ. Καὶ τότε ἄρχισε νὰ σημειώνεται ἡ ζωντανὴ ἐκείνη αὔξησις τῆς δυνάμεως τῶν λεγομένων γενικῶν ἀρχῶν τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, μὲ τὰς ὁποίας τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας συνεπλήρωσε τὰ κενὰ καὶ ἐξουδετέρωσε τὰς συνεπειὰς τοῦ ἀνελευθέρου καθεστῶτος τοῦ Vichy. Ἔτσι, ὁ Ρενὲ Κασσὲν ἐδοκίμασε τὴν ἱκανοποίησιν, νὰ ἰδῆ ἐπὶ τῆς προεδρίας του τὴν ἐντυπωσιακὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τῶν γενικῶν ἀρχῶν, πού ἀποβλέπουν πάντοτε εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς προστασίας τῶν πολιτῶν, καὶ πού ἔχουν παγκοσμίως ἀναγνωρισθῆ ὡς ἡ λαμπροτέρα δόξα τοῦ Γαλλικοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ὡς Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καθιέρωσε καὶ δύο νέα μέτρα, πού ἦσαν ἀληθινὰς καινοτομίαις. Πρῶτον, τὴν ἐτήσια ἐκδοσὴ ἑνὸς τεύχους πού ἐπι-

γράφεται «Μελέται καὶ Στοιχεῖα περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας». Στὸ τεῦχος αὐτὸ καθιερώθη νὰ περιλαμβάνωνται μελέται καθηγητῶν καὶ μελῶν τοῦ Δικαστηρίου, ἀλλὰ καὶ πληροφορίες, στατιστικαὶ καὶ πίνακες σχετικοὶ μὲ τὴν δραστηριότητα καὶ τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ὁ Κασσέν εἶχε καθιερώσει νὰ γράφῃ μίαν ἔκτενῃ Εἰσαγωγὴν σὲ κάθε τεῦχος, ὅπου ἀνέλυε, μὲ τὴν παροιμιώδη εὐσυνειδησίαν του καὶ τὴν ζηλευτὴν σαφήνειάν του, ὅλα τὰ περιεχόμενα τοῦ τεύχους.

Ἐπὶ πλέον, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐξεδόθη ἡ μνημειώδης συλλογὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ μεγάλα ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας», πὺ ἐπανεκδίδεται σχεδὸν κάθε χρόνο καὶ ἀποτελεῖ τὸν καθρέπτην τῆς νομολογίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ τῆς ἐξελίξεώς της.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑπταετοῦς δικτατορίας εἰς τὴν χώραν μας, ὁ Ρενὲ Κασσέν δὲν παρέλιπεν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν συμπάθειάν του πρὸς τὴν χώραν μας καὶ τὴν ἀντίθεσίν του, ὡς γνησίως ἑλευθέρου ἀνθρώπου, πρὸς τὸ δικτατορικὸν καθεστῶς.

Λάτρης τῆς ἑλευθερίας, ἔτρεφε ἀγάπην πρὸς τὴν νεότητα, καὶ ὁ Τύπος ἀνέφωρεν ὅτι ἡ τελευταία του δημοσίᾳ ἐμφάνισις εἰς τὴν Γαλλικὴν τηλεόρασιν εἶχεν ὡς θέμα τὸ σύνθημα: «Οἱ νέοι ἔχουν δίκαιον! Οἱ νέοι πρέπει νὰ εὐρίσκουν κατανόησιν!».

Καὶ ἂν ὁ Ρενὲ Κασσέν, Ἀκαδημαϊκὸς εἰς τὴν Γαλλίαν, δὲν ἐπρόλαβε νὰ ὀνομασθῇ Ξένος Ἑταῖρος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, πάντως γιὰ μᾶς οὐσιαστικῶς ἦτο συνάδελφος καὶ συνδεδεμένος πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ μὲ πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς, καθὼς καὶ μὲ τὴν χώραν μας, ὡς ὑπέρμαχος τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπειίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς.

Τὸ ἔργον του βεβαίως ἐπιδέχεται μακρὰν ἀνάλυσιν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, αὐτὰ τὰ ὀλίγα, πὺ ἐξέθεσα, ἄς θεωρηθοῦν, κύριε Πρόεδρε, ὡς ἕνα ἐλάχιστον μνημόσυνον ἑνὸς ἀνδρός, πὺ συγκατελέχθη εἰς τοὺς θερμοτέρους ὑπερασπιστὰς τῆς ἑλευθερίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.